

krme. Med take rastline štejemo peskovo grašico (*vicia villosa*), ki je pa drugačna od naše navadne, domače grašice. Peskovo grašico moremo sejati kot ozimno ali pa kot jaro grašico. Najbolje je sejati grašico jeseni z ržjo skupaj, ker imamo potem uže sredi meseca maja prvo košnjo. Peskova grašica z ržjo vred je izvrstna zelena piča, posebno molznim kravam. Kdor pa seje spomladi, sej konec meseca marcija ali v pričetku meseca aprila, ker prvi čas raste grašica zelo počasi. Zimska setev daje po dve dobri košnji. Ako nam peskova grašica dozori, da nam zrnja, ki je dobra krma vsakovrstni živini, in pa slame, ki je dobra za nastil ali pa tudi za krmo. — Na en hektar je sejati zraven rži 70 do 80 h/g peskove grašice. Ako nam grašica dozori, dá nam 13—17 hektolitrov zrnja na enem hektaru. Seme peskove grašice prodajata na Dunaji Wieschnitzky & Clauser (Wien I., Wallfischgasse 8) 10 h/g za 3 gld. 60 kr.; 100 h/g za 28 gld. Podoba 6. kaže peskovo grašico, podoba 7. pa strok njen.

Kako gnojiti vinograde.

Po končani trgatvi ne počiva vinščak, ampak jame takoj skrbeti za prihodnjo letino. Komaj je božja kapljica pod streho, uže pričinja kole puliti, trte obrezavati, braniti jih zimskemu mrazu, zemljati, gnoj voziti v vinograde, in kedar koli to dopušča po zimi vreme, trtam gnojiti.

Vsi razumni vinščaki priznavajo, da je važno in koristno, vinograde gnojiti, a v obče vendar gnojé premalo, gotovo za polovico premalo.

Kaj je tega krivo? Pred vsem pomanjkanje potrebnega gnoja in potem tudi zelo napačna, a žalibog, prerazširjena misel, da vinogradi laže pogrešajo gnoja nego njive. Resnično je pa tudi, da porabijo naši vinščaki mnogo gnoja, katerega privoščijo svojim vinogradom, napačno, ali ga potratijo, ker ga slabo podkopavajo. Ker zdaj prihaja čas, ko bo treba vinograde gnojiti, naj o tem nekoliko izpregovorimo, in sicer posebno razložimo, kako je to delo opravljati.

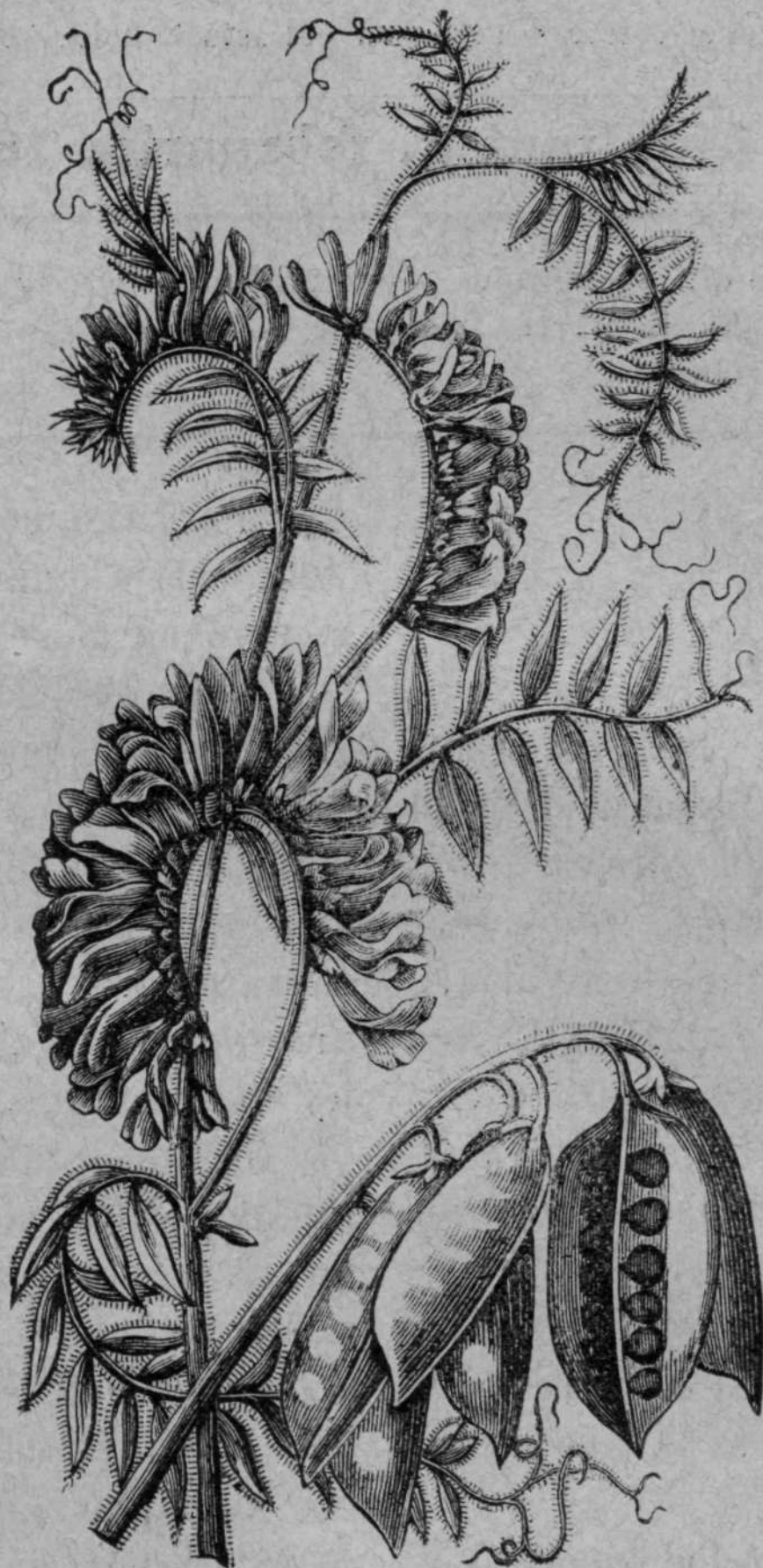
Hočemo pa samo o gnojenji z navadnim, živinskim gnojem govoriti, vse druge snovi, s katerimi ga lahko vspešno nadomeščamo, opuščamo v tej razpravi.

Kolikor načinov gnojenja v novejšem času priporočajo, skoro vsi so si v tem enaki, da se gnoj ne podkopava globoko, ampak samo od pol do enega čevlja

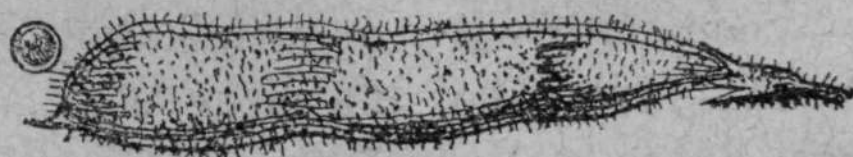
pod zemljo. Vsi načini plitvega gnojenja se pa razločujejo s tem, da se pri različnih razmerah različno gnoji. Na ravnini gnoji se drugače in v hribih zopet drugače. Navadni živinski gnoj moramo smatrati za tvarino, katera z ene strani obdrzuje trti potrebno organsko in neorgansko hrano, z druge strani pa se spreminja v humus, vsled katerega postaja svet rahlejši, da ga lahko prešinja zrak, ki je neogibno potreben, da se tvarine v njem lahko razkrajajo ali da razpadajo. Vse redilne snovi postanejo po okoliščinah

prej ali poslej tekoče. Nekateré se kar naravnost raztopijo, druge izpuhtijo iz gnoja ter te nabirajo v pokrivajoči zemlji, v kateri se od dežja tudi raztopijo. Vse raztopljene redilne snovi potopijo ali pogreznejo se pa v tla, kjer jih korenike posrkajo. Gledé na poslednji stavek ugovarjalo bi se lahko, da je Liebig dokazal, da se na površje zemlje izlite raztopnine le prav plitvo pogrezajo, ker jih zemlja sama mehanično v tem zadržuje. Če temu prav pritrujemo, moramo si vendar misliti, da segajo redilne snovi pri vsem tem zadosti globoko, tem bolj, ker se ne pogrezajo iznad površja zemlje, ampak iz dna jamice v globočino; pot do korenik jim je torej vendar bistveno skrajšan.

(Konec prihodnjič.)

Podoba 6.

Podoba 7.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 6. Kupil sem lansko leto v Ljubljani semena krmske pese. To seme je pa slabo kalilo in rodilo tudi slabo peso. Kje naj kupim dobro kaljivega semena in katere vrste? (M. L. na V.)

Odgovor. Ker je Vaša zemlja (na Vipavskem) nekaj posebnega, in ker vemo, da je poskušal v svojem času adjunkt vinarske šole na Slapu,

g. Rohrman, z raznimi vrstami pese, obrnili smo se do njega. Gosp. Rohrman nam piše: Na Slapu je najbolj uspevala okrogla, rumena oberndorfska pesa (grosse, gelbe Oberndorfer Futterrübe). Peso smo sejali na gredice, sadiko pa presajali potem v novič prekopan soldan (lapor). Prostor je bil namreč namenjen drevesnici. Med rastjo smo zalivali peso z gnojnico. Te vrste peso sploh najbolj priporočajo, toda ne brez gnoja. — Dobrejša semena doboste od tvrdke: Wieschnitzky & Clauser, na Dunaji (Wien, I., Wallfischgasse 8).

Vprašanje 7. Večkrat sem bral v č. listu vprašanja in odgovore ter se tudi ravnal po nasvetih, tako,

da sem uže marsikaj zboljšal. Zatorej Vas prosim tudi jaz sveta. Imam nekaj kmetije in troje živinčet. Dve kravi sta pa prav zelo ovčičavi, kakor pri nas pravimo, koža se ju namreč drži po rebrih, in hujšata, akoravno jesta radi. Prosim Vas torej kakega sveta, kako ozdraviti kravi od te bolezni. (L. Tr. v Stražišči.)

Odgovor. Bolezen, katero popisujete, imenujejo Slovenci skoraj povsod ovčič. Od te bolezni morate kravi kmalu ozdraviti, drugače pritisne trebušna ali prsna vodenica, in žival mora poginiti. Ovčič dobi živina, ako si večkrat prehladi kožo, vrhu tega pa mora stradati ali pa uživati prav netečno krmo. Najlaže dobi to bolezen tista živina, ki se pase. Sestradano in spehano ujame dež, in prične se bolezen, ki se niti precej ne pokaže, a traja dolgo. Koder v hlevih dobro oskrbujejo in krmijo živino, ne pokaže se nikdar ta bolezen. Zdraviti pa pričnite žival s tem, da odstranite vse, kar more to bolezen pospeševati, ter ji dobro snazite kožo. Pred vsem naj dobiva bolna živina zadosti tečne krme (klaje), in drgnite jo dobro s slamo po večkrat na dan po vsem životu. Dobro je škropiti živino, kadar jo drgnete, z zmesjo, ki jo naredite iz 4 delov navadnega olja in 1 dela terpentina. To vse pomaga v pričetku bolezni; ako je pa začela živina uže hujšati, potem mora dobiti zdravila, katera oživljajo prebavljanje in izhlapevanje kože. Taka zdravila so žveplena moka, brinove jagode, brinovec, encijan itd. Priporočajo zlasti to-le zdravilo: Vzemi vselej 4 grame vinskokislega (kali — antimon) okisa (Brechweinstein), ki ga je dobiti v lekarni, 15 gramov žveplenega cveta in 30 gr. encijanovega praška. To stresite v steklenico ter jo zalijte z vodo, v kateri si kuhal brinje. Na dan dajajte živini piti po dvakrat takega zdravila. Kadar je pa živina uže močno shujšala, ter se ji vidijo znamenja prsne ali trebušne vodenice, takrat je pa najbolje živino zaklati, ker je neozdravna.

Vprašanje 8. Kje bi dobil starih železnih vodovodnih cevi, ki so pa vendar še rabne ter imajo 8—9' notranje svetlobe in so v sklepih toliko močne, da zdrže tudi hud pritisek? Potreboval bi jih preko 60 m. Prosim tudi sporočila, kateri so zanesljivi lesni trgovci v Ljubljani in v Trstu. (G. L. v K. na Štajarskem.)

Odgovor. Gledé prvega vprašanja ne vemo Vam dati nobenega odločnega odgovora. Morda ima kedo izmed naših gg. čitateljev takih cevi na prodaj? To-liko debelih cevi boste dobili le v krajih, koder so večja obrtniška podjetja. Najprej dosežete namen svoj, ako objavite željo svojo med inserati v „Neue freie Presse“. Iz svoje skušnje Vam moremo ta pot najbolj priporočiti. Imen zanesljivih lesnih trgovcev Vam po tem javnem potu, tudi ko bi za nje znali, ne moremo iz samo ob sebi umevnih vzrokov naznaniti. Obrnite se do trgovinske zbornice v Ljubljani in Trstu.

Vrtnarske reči.

Proti zajcem. Kmetijski list „L' Agricolla meridian“ poroča, da zajci ne glodajo drevja niti ne hodijo

blizu, ako namažeš drevje z vodo, v kateri si namakal dlje časa pasje blato. Ker ni težko to poskusiti, priporočamo, da kedo to stori ter nam sporoči ob uspehu.

Salato si moreš ohraniti nežno tudi ob hudi vročini, ako natrosiš, kakor priporoča vrtnarski list „Flora“, okoli salatnih rastlin drobnega, starega in dobro razkrojenega gnoja. Ta naredi zemljo svežo in rahlo ter tudi ob enem gnoji, kadar prilivamo.

Draga jabolka. Pred kratkim smo dobili v roke cenik nekega Tauberja v Meranu, ki trži s tirolskimi jabolki. Vsake vrste jabolka so četver, in sicer: Kabinetno blago, blago prve in druge vrste ter blago, ki hodi na vago. Cene prvih trojih jabolk veljajo za 10 jabolk. Najdražje jabolko je beli zimski kalvil; 10 kabinetnih jabolk te vrste stoji 5 gld. Tirolskega rožmarina deset jabolk stoji le 2 gld., 10 mešanckarjev celó le 80 krajcarjev. Seveda so to jabolka le s pritličnega drevja, brez nikakeršne pege ali madeža.

Gospodarske novice.

* C. kr. kmetijsko ministerstvo je potrdilo rokopis tajnika Gustava Pirca o „Navodu k obdelovanju šolskih vrtov“. Knjiga bode tiskana še ta spomlad.

* Sirarska zadruga na Bledu. Deželni zbor kranjski naročil je deželnemu odboru, da izplača novi sirarski zadrugi na Bledu 300 gold. deželne podpore, kadar bode zadruga ustanovljena.

Razne reči.

— Da rajše jedó svinje, katere pitamo, priporoča „Slov. Gospodar“ to-le: Kdor hoče svinje rediti zato, da jih zakolje ter si priredi začimbe (zabele), zgodi se mu lahko, da mu svinje ne žro več, kadar bi najrajši videl, da bi še žrle. Kar koli jim prinese človek, vsega se malo lotijo, potem pa pusté na miru. Lahko se toraj zgodi, da se jim maščoba manjša, ne pa večja. To je vsekakor nevolja; od nje bi človek kaj rad dobil zdravila.

Tako zdravilo se tudi nahaja in ne stane, Bog zna, koliko truda ali denarja. Zdravilo je čisto preprosto. Vzemi kak kebelj ali enako leseno posodo, ki drži vodo. Vanjo nasiplji ovsa za dva do tri prste na debelo in potem potresi oves s soljo. Tacih plasti ovsa naredi toliko, kolikor ti je treba za dva dni. Na zadnje pa vlij vode, ne preveč, pa toliko, da je ves oves v vodi. Ker se oves raztegne, zato ne sme biti posoda prepolna.

Po dve pesti tega ovsa dajajte potlej vsaki svinji na dan. In čudo, kako ti bode žrla. Vse, kar ji daš, požre ti z največo slastjo. To zdravilo je lahko, in torej upamo, da se ga bodo naše gospodinje rade poprijele, ako ga bode potreba.